

האם אנו באמת פמיניסטים?

ואיך אפשר לסבול את הפערים בין נשים וגברים

← חבר מוסלמי שלי השיא באחרונה את בנו. ההכנות לחתונה בכפרו חשפו בפניי כמה מורכבים היחסיים הבינ-מגדריים בתרבות הערבית. לא רק מנהגי המוהר והנדוניה מורכבים ומרתקים, ולא רק השאלות סביב ענייני הצניעות ומי קונה מה למי ובכמה. שאלה מרכזית נסבה על חלוקת הכוח במשפחה: מי אחראי למה, ועל פי מי יישק דבר. בכפר של חברי, וכנראה בקהילות מוסלמיות רבות במזרח התיכון, גבר הוא עדיין גבר, והאשה "יודעת את מקומה" הנפרד עד מאוד. וגם שם, כמו אצלנו, מתחוללים שינויים, ואפשר לשמוע את קול משק כנפי ההיסטוריה ברקע החתונות בעשור השני של המאה ה-21.

אחרי הפרסומים הרבים על הדרת נשים בקהילות יהודיות דתיות אין לנו היהודים זכות לחוש עליונים על מנהגי דת דומים. אני מקווה שמודעות ציבורית תניע הליכי חקיקה שיגנו על השוויון בין המינים גם בפני המסורת. אבל בינתיים בכל העולם, וגם אצל מוסלמים רבים, מתרחש תהליך

בסדרת כתבות "גרגדיאן" הלונדוני מראים כתבי העיתון שהפערים בין נשים וגברים לא נסגרו מאז תקופת התנ"ך, ולהפך – שבעידנים קדומים יותר שוויון ויותר נשים חזקות

שינוי בתחומים כמו חלוקת העבודה והאחריות, וגם הנכסים. בחברה החילונית גם המערכת הכלכלית הפטריארכלית נפתחת לשוויון. יש לנו נגייה בבנק המרכזי ומנכ"ליות במשרד האוצר, ובבנק לאומי, הבינלאומי ודיסקונט. יש לנו פרופסוריות לכלכלה, המחאה החברתית הובלה בעיקר בידי נשים, וגם טייקוניות יש לנו. מי יודע, אולי ברבות השנים אפילו נזכה לעוד שטר כסף שעליו תופיע דמות אשה. כשבוחנים את השינויים המבורכים האלה, נעים לקוות שעליית נשים חזקות גם בעולם המוסלמי היא רק עניין של זמן.

לפמיניזם בכלכלה יש היסטוריה מפוארת. במקרא מתוארת פרשת בנות צלפחד שעמדו על זכותן לרשת את נחלת אביהן, ופנו למשה רבנו שהשיג לכך אישור תקדימי מבורא העולם. הפרוגרסיביות שעולה מהסיפור הזה עומדת מול סיפורים שמציגים מוסר השכל ומעמד אשה אחרים. במידה רבה ההכרעה עדיין בידינו. שריל סנדרברג, מספר 2 בפייסבוק ומי ליארדרית בזכות עצמה, היא סוג של בת צלפחד מודרנית. בשנים האחרונות היא פועלת לקידום העניין. רבי-המכר שלה מ-2013 "Lean In", והתנועה החברתית שייסדה, קוראים לשכתוב מעמד האשה בשוקי העבודה והון. קריאתה לשינוי השיח "מעיסוק כמה שנשים לא יכולות לעשות למה שהן כן יכולות לעשות" זוכה לתהודה רבה, והיא נחשבת כיום בין האנשים, והנשים,

המשפיעים ביותר בעסקים. "הגרגדיאן" הלונדוני הצטרף באחרונה לשיח המתחדש על נשים ועולם הכלכלה. בסדרת כתבות שהוקדשה לנושא (ומרוכות כאן: <http://bit.ly/XKTL0>) מראים כתבי העיתון שמאז יציאת מצרים ועד היום הפערים בין נשים וגברים בשכר ובזכויות עדיין לא נסגרו, גם במתקדמות שבמדינות. האפליה היא ללא הבדל דת וגזע. גם אחרי מאה שנים של חקיקה ופסיקה ערה, ההבדלים בנשים לטוב וחד משמעיים, גם בהכנסה ובקידום, גם בהגדרות לגבי זכויות משמורת, גיל פרישה ועוד.

בכמה מקומות מורגשת אפילו צעידה לאחור. אחד מהם הוא המזרח התיכון, שידע תקופות נאורות יותר בעבר הרחוק, לדוגמה בתרבות שומר ואור כשרים שבמסופוטמיה העתיקה, שם נשים נהנו ממעמד חברתי גבוה יותר ומיותר רכוש והשכלה ממה שהיהדות והאסלאם מתירים. יחסי הכוחות המתוקנים שם מתועדים בכתב יתדות מהאלף השלישי לפני הספירה – במילניום שלפני סיפור בנות צלפחד. אז למה העתירה למשה נחשבת כל כך מהפכנית – ובכמה זרמים נחשבת מהפכנית אפילו היום? קראו את סדרת הכתבות של "הגרגדיאן", ותיווכחו כמה אבסורדית אפליית הנשים במאה ה-21 וכמה הרבה אנחנו יכולים ללמוד, וצריכים לשפר.

פרופ' רפאלי הוא ראש המרכז לחקר האינטרנט באוניברסיטת חיפה
sheizaf.rafaeli.net

תורת המספרים

הסטטיסטיקה של החיים

למה האינטרנט כל כך משעמם?

מדי יום נכתבים בטוויטר מספיק מילים כדי למלא יותר מ-8,000 ספרים באורך של "מלחמה ושלוש". הגולש המערבי הממוצע מבלה 60 שעות בשבוע מול תוכן ברשת. אז למה לעזאזל האינטרנט כל כך משעמם? לפי נתונים שאספה חברת השיווק הדיגיטלי האמריקאית Buzzplanet, דווקא השפע הזה יצר את מה שהם מכנים "תסמונת עייפות המידע" (Information Fatigue Syndrome). במילים אחרות, האינטרנט משעמם אתכם כי:

גל חן

נתונים: Pew, נילסן, The Guardian